Harmincharmadik évfolyam. 287-ik szám. Egyes szám ára 30 fillér.

ELŐFIZETÉS.
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 84 kor.
Fél évre ... 42 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hóra ... 7 kor.

Nyilttéri közlemények megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 68.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-Társaság.
József Főherceg-út 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 101.

Arad, 1918. | Főszerkesztő Stauber József. | Kedd, december 17.

Olcsóbb árakat! . . .

A háboru legforróbb idejében, midőn horribilis összegeket kértek tőlünk apró árucikkekért, mindig azzal vigasztaltuk magunkat: — Majd másképp lesz a háboru után!

A háborunak vége van, — legalább szeretjük ezt hinni, — az árak azonban még mindig csimborasszói magasságokban járják kárhozatos táncukat.

Egy bizonyos fokig bűne ez az ugynevezett aradi árvizsgáló bizottságnak, melyről tudjuk, hogy van, de munkálkodásának nyomaira sehol se bukkanunk.

A végletekig még sem mehet igy. Más városok Árvizsgáló Bizottságai már serényen hozzáláttak, hogy a különböző árucikkek árát leszállitsák, vagy legalább, hogy az árak további emelkedését megakadályozzák. Ezt a törekvést általános rokonszenv fogadta, de természetesen senki sem kivánja, hogy ez az egészséges törekvés egyes osztályok és foglalkozási ágak tetemes megkárosodásával járjon.

A szegedi árvizsgáló bizottság a napokban 50 százalékos árleszállitást rendelt el. Bármennyire szociális izü ez az intézkedés: máról-holnapra való megvalósitása súlyosan érinti heti a kereskedőosztályt, legalább is az osztálynak azt a részét, amely friss árúját a mai horribilis árakon szerezte be. Sokkal inkább hivei vagyunk annak a módnak, ahogyan ebben a dologban a budapesti Árvizsgáló Bizottság járt el. A budapesti bizottság szakemberei komoly előtanulmányozás után megállapitották az egyes iparcikkek fokozatosan csökkenő listáját s ezzel termelőnek, kereskedőnek és fogyasztónak egyaránt megadták a beosztás és előre való gondoskodás lehetőségét. Mert ha a kereskedő tudja, hogy egy bizonyos időpontitól kezdve ez vagy az az árucikk áru enynyi vagy annyi koronával száll lejebb, csak olyan cikkeket fog beszerezni, melyeket a megjelölt árért eladhat károsodás nélkül. Az egyes árucikkek között természetesen lényeges az árleszállitási diferencia. Mig Budapesten a kolbászáruk árát december 16-tól kezdve két koronával szállitják le, a textil-, kötött és szövött áruk husz-huszonöt százalékkal.

Kivánatos, hogy az árleszállitás Aradon is hasonló módon történjék. Successzive, fokozatosan csökkenő árakkal. Ez azonban csak ugy lesz elérhető, ha az illetékes faktorok az árleszállitást a — termelőknél kezdik. Amig egy tojásért 1 korona 30 fillért el mernek kérni, nehéz dolog a ruhaárak csökkentését forszirozni. A termelők uzsoráját kell letörni, aztán a nagy kereskedők körmére kell nézni. Csak ezek után lehet arra törekedni, hogy a kiskereskedőknek eddig juttatott túl nagy hasznot is leszállitsák.

Gazdasági viszonyaink fokozatos rosszabbodására vezet, ha az árvizsgáló bizottságok a komoly munkát mennél hamarabb el nem kezdik. Legyen ez a munka humánus, de igazságos. Gazdasági állapotunk képe olyan hogy csak könnyitést bir el, nagyobb megterhelést már nem. S nem hisszük, hogy a józan kereskedő osztály be nelátná: mennyire szükség van a horribilis árak csökkentésére. A kereskedelem csődjéhez vezetne, sőt a kereskedő osztály teljes népszerütlenségéhez, ha ideje korán gátat nem vetnek ennek a természetellenes árlicitációnak. A fogyasztó közönségnek ép olyan érdeke a normális árak visszaállitása, mint a tisztességes kereskedelemnek s ezért az áldozatoktól sem szabad visszariadni.

A fogyasztó közönség azonban a háboru folyamán már eleget áldozott, illő, hogy most ez áldozatból vegye ki részét a kereskedő világ is, a termelő is. A normális rendet csak ugy lehet visszaállitani, ha az egyenlő tehermegoszlás elve itt is érvényesül. Áll ez természetesen a gyáriparosokra is. Az Országos Árvizsgáló Bizottság terjessze ki figyelmét a különböző gyárakra, hogy már a kereskedők kezébe jelentékeny árcsökkenéssel kerüljön az áru.

Miután pedig itt Aradon a helyi, alvó Árvizsgáló Bizottságra nem nagyon számithatunk, szép, üdvös és stilusos volna, ha az árleszállitási mozgalom maguktól az érdekelt kereskedőktől indulna ki...

A románok nem léphetik át a Marost.

(Vix alezredes utasitása a román hadsereg főparancsnokához.)

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi főkormánybiztosságtól azokra a riasztó hirekre vonatkozólag, amelyek a székely mozgolódásokról elterjedtek, ma reggel a következő felvilágositást kaptuk:

Tényleg vannak székely katonák Kolozsváron, kivétel nélkül az öt legfiatalabb korosztályból valók. Szigoru fegyelmet tartanak és semmiféle összeütközésük nem volt a román gárdistákkal. Ma éjjel 3 órakor a nagyszebeni román kormányzótanács közbiztonsági osztálya elnökének, *Pop* C. Istvánnak politikai titkára telefonon felhivta *Vincze* Sándor, a kolozsvári Nemzeti Tanács alelnökét és bejelentette, hogy román királyi reguláris csapatok *utasitást kaptak a demarkációs vonal átlépésére, magyarországi és erdélyi városok megszállására.* Felkérte ennélfogva dr. Vincze Sándort, intézkedjék a magyar csapatok elvezényeléséről és a demarkációs vonal szabaddá tétele céljából. Bejelentette egyben, hogy a román csapatok az utasitást az entente hadsereg főparancsnokától kapták, ha tehát magyar csapatok hátráltatnák a román csapatok előnyomulását, azok fegyveres erővel fogják végrehajtani a parancsot.

Vincze kijelentette, hogy a fegyverszüneti szerződés értelmében a magyar csapatoknak nemcsak joguk, hanem kötelességük tartani a demarkációs vonalat, ennélfogva a magyar csapatok elvezényelése dolgában csak a magyar hadügyminiszterrel való előzetes tanácskozás után adhat választ. Kérte ennélfogva a román kormányzótanács közbiztonsági osztályát, hogy a tárgyalások megejtéséig legalább 24 óráig állitsa meg a román kormányzótanács a reguláris román csapatokat. Mikor is tisztáztatván a helyzet, az erdélyi kormánybiztosság közlést fog tenni a román kormányzótanácsnak.

Ma reggel 9 órakor dr. Vincze Sándor, a Nemzeti tanács nevében érintkezésbe lépett *Böhm* Vilmos hadügyi államtitkárral, aki a következőket közölte vele:

— *Vix* alezredes *Stiely* Valtet magyar százados jelenlétében a következő utasitást adta a hozzá beosztott román őrnagynak, aki a román hadsereg összekötő tisztje.

„A magyar kormány ama hivatalos jelentésére, hogy a románok át akarják lépni a demarkációs vonalat, a következő utasitást adom: Táviratozza meg a román hadsereg főparancsnokságának, hogy a Marost nem léphetik át. Berthelot tábornokkal még ma telefonon fogok beszélni. A magyar csapatok maradjanak a demarkációs vonalon.“

— Minthogy ezt Vix alezredes a magyar hadügyminiszter megbizottjának határozottan kijelentette, ennélfogva a keletmagyarországi főkormánybiztosság nem adhat más utasitást, minthogy *a magyar csapatok maradjanak a demarkációs vonalon.* A kormánybiztosság ama kérdésére, hogy román gárdisták jogosultak-e megszállásra vagy városok imperiumának átvételére, Vix alezredes azt közölte a magyar hadügyminiszterrel, hogy *az ilyen gárdáknak nincs joguk a megszállásra, sem az imperium átvételére, mert a közigazgatás a fegyverszüneti szerződés értelmében mindenütt a magyar kormány kezében marad.* Ennélfogva a demarkációs vonal átlépésére sem a román királyi, sem más hadsereg nem lévén jogosult, a magyar katonák a demarkációs vonalon maradnak és védelmezni fogják a fiatal magyar köztársaságot, a népek önrendelkezési jogát, a mit Wilson hirdetett.

Időközben a román csapatok más oldalról más francia parancsnokság részéről azt az utasitást kapták, hogy ne lépjék át a demarkációs vonalat, amire már az éjszaka megtették az előkészületeket.

Kolozsvárról jelentik: A nagyszebeni kormányzótanács hadügyi főnöke ma telefonon közölte a kolozsvári főkormánybiztossággal, hogy a demarkácionális vonal átlépése tekintetében Vix alezredestől még semmi utasitást nem kapott, *el fogja rendelni a demarkácionális vonal átlépését.* Dr. *Kertész* Jenő erre érintkezésbe lépett Nagyszebennel s hivatkozva az-

ra, hogy a fegyverszüneti feltételek betartása ügyében ma minisztertanács van Budapesten és hogy ebben az ügyben *Fényes* László és dr. *Rónay* Zoltán holnap Kolozsvárra érkeznek, végül tekintettel arra, hogy a demarkációnális vonalat felfegyverzett székelyek tartják megszállva, kérte a kormányzótanácsot, hogy a mig ebben az ügyben végleges határozat nem lesz, tartózkodjék a demarkácionális vonal megszállásától. A kormányzótanács erre megigérte, hogy *egyenlőre nem lépik át a román csapatok a demarkácionális vonalat.*

Küzdelem az aradmegyei románság bolsevikizmusa ellen.

— Dr. Janku Kornél élelmezési kormánybiztos utja. — Megkezdődött a fatermelés a megyében. —

Az a bizottság, amely dr. *Janku* Kornél vezetésével a mult hét szerdáján elindult, hogy az aradmegyei fatermelők elcsendesült üzemeit életre keltse, a forradalmat félremagyarázó, bolsevi tanokat pillanatnyi gyorsasággal praedizáló népet a magántulajdon fogalmával megismertesse, tegnap érkezett Aradra. Megállapithatjuk, hogy emberfeletti munkát végeztek, elismerésre méltó módon lehetetlennek látszó feladatot oldottak meg. Ma már azt mondhatjuk, hogy a munka mindenütt megindult és a nép akceptálta, hogy a forradalom nem szüntette meg a tulajdonjogot és belenyugodott abba, hogy az erdőbirtokok megmaradjanak eddigi birtokosaiknál. Ezzel nagy szolgálatot tett a bizottság nemcsak a magyar polgári társadalomnak, hanem a román imperiumnak is, amely a bolseviki tanokat nemcsak hirdető, hanem már azokat gyakorlatilag alkalmazó néppel sehogy sem tudna boldogulni.

A bizottság tagjai, dr. *Janku* Kornél aradi, dr. *Kostina* Jenő borossebesi és dr. *Dán* Szabin körösbökényi ügyvéd voltak, aki a Román Nemzeti Tanács megbizásából és a sulyosan megkárositott aradmegyei fatermelők kérelmére indultak utra.

Első állomásuk *Keszend* és *Pajzs* községek voltak, ahol a fosztogató nép felszakitotta a vasuti sineket, megakadályozták a kitermelt fa elszállitását és a fakitermelést. Hosszas tárgyalás után sikerült rávenni a népet a munka megkezdésére. Ennek az a feltétele, hogy meghatározott áron ad nekik az üzem tüzifát, épületfát és hulladék fát.

Alcsilon körülbelül egymillió korona értékü szilva fekszik kondákba rakva és a nép nem engedte meg annak kifőzését, hanem lopkodta a gyümölcs levét. Azt követelték, hogy az egész anyagot engedje át nekik a tulajdonos mert az nem az ő fáin termett. Nagy nehezen meglehetett velük értetni, hogy Nagy-Romániában nincs helye a kommunizmusnak, mert csakhamar sor kerülhet arra is, hogy azok a kisgazdák, akik ma a nagybirtokos földjét elakarják venni minden kártérités nélkül, abba a sorba jutnak, hogy a föld nélküliek az ő birtokukra vetik magukat.

Az lett a megegyezés, hogy a termelendő felét a tulajdonos önköltségi áron eladja a népnek, a másik fele felett pedig a Nemzeti Tanács rendelkezik. Minthogy a nagyszebeni kormányzótanács dr. Jankut kinevezte élelmezési biztosnak Arad, Békés és Csanádvármegye területére, a szilva eladása az ő beleegyezésével történhetik csak meg. Egyáltalában a megye területéről dr. Janku engedélye nélkül élelmiszer nem vihető el. A vármegye lakosságának inséges helyzete tette ezt szükségessé.

Almáson is nagy mennyiségü szilva van felhalmozva. A csőcselék zugolódni kezdett és az egész árut magának követelte. A bizottság nem tudott velük megegyezni és ezért kilátásba helyezte, hogy ötven csendőrt küld ki és majd ezek rendet teremtenek. Ma már azt jelentették Almásról, hogy a főzés megindult.

Alvácán, ahol az *Acsev.* erdőüzeme van, a nép igéretet tett, hogy az erdőüzem zavartalanságát biztositja.

Birkiben, ahol a község a maga tulajdonának mondotta ki az erdőségeket, a bizottságnak sikerült a népet tévedéséről felvilágositania és igéretet kaptak, hogy másnap megkezdik a munkát.

Lunkán azért nem engedték elszállitani a feldolgozott fát, mert nincs lisztjük és petroleumuk. Meg fogják kapni.

Legérdekesebb a mi *Holtmézesen* történt. Bosnyák József földbirtokos és a lakosság közt ellenségessé vált a viszony. A nép kivánsága itt nem anyagi javakra irányult, hanem arra, hogy a földes ur, éppen ugy mint azt a *repszegi birtokos teszi*, legyen a vezetőjük, vegyen részt gazdasági irányitásukban, adjon utmutatást és *tanitsa meg őket többtermelésre.* Dr. Janku Bosnyák nevében kijelentette, hogy a földes ur annyi *nemesitett bazát* szerez be, hogy a nép is azt vethesse. A nép annyira kiengesztelődött, hogy jövő vasárnap a *Bosnyák kastélyban testvériesülési ünnepélyt rendeznek*

Nagyhalmágyon kétszáz főből álló diszgárda várta *Magyer* Traján hadnagy vezetésével. Mivel Halmágyon éppen liszt és petroleum kiosztás volt, körülbelül 5000 ember gyült össze. Ezen a vidéken is elakarta venni az erdőket a tulajdonosoktól. Több és hosszabb magyarázat után a nép észhez kapott és igéretet tett arra, hogy megkezdi a munkát. *Lázár* Kornél esperes és dr. *Pap* Tivadar ügyvéd vállalkoztak arra, hogy a falvakat beutazzák és a munka felvételére birják a népet.

A bizottság az Acsev. által rendelkezésére bocsátott külön motorral tért vissza Aradra.

Megkezdődött a ruhabeszolgáltatás.

(Uj öltönyök, párisi cipők, londoni ingek.)

Ma kezdődött meg Aradon a ruhabeszolgáltatás, amit a kormány a leszerelt katonák felruházása céljából elrendelt. Az elsőnapon az A., B. és C. betükkel kezdődő utcák lakói szolgáltatták be a ruhákat a kereskedelmi iskola épületében működő bizottságoknak. Az első nap eredménye is már megnyugtató a tekintetben, hogy a lakosság a mai időkhöz *méltó komolysággal fogta fel a rendelet szellemét* és a beszolgáltatott ruhák mennyisége, amely — ezt hangsulyoznunk muszáj — nem felel meg teljesen a várakozásnak, biztató jel arra, hogy sok ruhanélküli szabadságos katonát mentenek meg a ruhabeszerzés érjitő gondjaitól.

Dr. *Angel* István helyettes polgármester már reggel nyolc órakor ott volt a kereskedelmi iskola épületében, ahová a ruhabeszolgáltatást várták. Itt két szobát rendeztek be arra a célra, ahol *Szántó* Hermann, *Radó* Gyula és *Moskovitz* József aradi ruhakereskedők fejtenek ki agilis munkát a melléjük beosztott ügyes fiatal katonák segitségével. A katonaság részéről *Papp* százados és *Schwarcz* Elemér főhadnagy ügyelnek fel a munkára.

Az első ember, aki az átvevő-bizottság előtt megjelent, báró *Bedeus* Károly volt. A báró, aki a *Neumann*-palota bizalmi embere, már fél nyolc kor ott volt az átvevő-bizottság ajtaja előtt két asszony kiséretében, akik nagy ruháskosarakban őrizték a *Neuman*-palotából hozott ruhanemüeket. Az első küldemény imponáló volt és a legszebb reményekre jogositotta fel az átvevő katonákat. A Neuman-palotából *57* nadrágot, *30* mellényt, 39 kiskabátot, *8* nagykabátot, *88* inget, 67 alsónadrágot és *26* pár cipőt hoztak. A ruhákat kisérő lajstromot a bizalmi férfiak visszaviszik s igy a bizottságnak nincs módjában statisztikába venni azt, hogy egy-egy ember mennyivel járult hozzá a gyüjtéshez. Csak házak szerint irják össze a küldeményeket.

Nyolc óra után tömegesen jöttek az emberek. Minden ház bizalmiférfia hozta a beszolgáltatott ruhákat. Kis csomagokat bontottak ki, majd nagy ruháskosarak kerültek sorra, amiből a katonák féltő gonddal csomagolták ki a ruhákat. Némely csomagnak a tartalmát direkt öröm nézni. Nagyszerü békebeli szövetből készült, finom szabásu férfiruhák, a legtöbbje sértetlen, csupán az uri kopások előkelő patinája látszik rajtok, alig észrevehető kisded fényességek. Előkelő budapesti, bécsi, sőt *londoni és párisi szabócégek* cimkéi mutatják némelyik ruhának nemes származását. Van, aki négy-öt ruhát szolgáltat be, teljesen jó, kifogástalan állapotban. Ilyenkor kissé megrázza az embert az elérzékenyülés fuvallata: lám a nagylelküség, azonban rögtön hozza a józanságot a következő sóhaj: istenem, mennyi ruhája lehet annak, ha ezt az öt öltönyt ilyen könnyen nélkülözni tudja.

És felvonulnak sorjában finom tenisz ruhák, könnyű angol pepita öltönyök, kacér szabásu zakettek, borus és előkelő Ferenc József-kabátok, amelynek egyikén-másikán látni lehet, hogy a hatvanas esztendőkben völegényi termetet ékesitettek. A szövetje mindegyiknek jó, régi, komoly ruhadarabok ezek, abból az időből, a mikor még nem volt papir szövet a világon. Nagyon sok katona ruhát is hoznak, ezek is jók a ruhainség enyhitésére.

Egy asztalon gyüjtik a fehérneműeket. Mintha egy pucceráj volna, szép tiszta ingek gyülnek, átkötve piros szalaggal és szépen összehajtogatott alsónadrágok. A felsőruhák is tiszták, szépen ki vannak kefélve, a pedánsabb emberek ki is vasalták őket. A cipők ragyognak a tisztaságtól, kevés van köztük, amelyiknek valami hibája volna. Egyik cipőn egészen friss talpalás van, látszik, hogy a derék beküldő erre a célra talpaltatta meg. A cipők között irigylésreméltó példányok vannak, amilyenről egyszerü halandó mai napság álmodni sem mer. Hegyes orru finom francia cipők elegáns betétekkel, szép amerikai félcipők gummisarokkal, némelyiken sarkantyu is van, amely ugy hallgat a polgári cipők között, mint egy kiszuperált ezredtrombitás. Gróf *Bréda* Viktornak nyolc pár gyönyörü sárgacipője fénylik a sarokban, irigyelni lehet azt a boldog halandót, aki az egyikhez hozzájut majd.

Az Andrássy-tér, az Apponyi Albert-körut, a Boros Béni-tér és a Batthyányi-utca küldte be a legjobb dolgokat. Szép kollekciót állitott ki dr. *Varjassy* Lajos kormánybiztos, aki három teljes öltöny vadonat uj ruhát küldött, 7 mellényt és két pár jó cipőt.

A román nemzeti komité, amint ismeretes, megtiltotta a románoknak, hogy ruhákat szolgáltassanak be. A románok ezt a tilalmat be is tartották és egyetlen darab ruhát sem küldöttek. Aziránt még nem történt intézkedés, hogy ezekből a ruhákból román szabadságos katonák kapnak-e vagy nem.

A ruhabeszolgáltatás a következő napokon folytatódni fog. A mai beszolgáltatás eredménye a következő:

303 darab nadrág, *263* darab mellény, *295* darab kiskabát, *74* télikabát, *734* darab ing, *424* darab alsónadrág és *228* pár cipő.

Az első nap gyüjtése nem felelt meg a vára-

kozásoknak, a leggazdagabb városrészektől ugyanis az illetékes körök többet vártak és hogy ez a várakozás mennyire jogos volt, azt igazolja a következő eset is:

Egy házmesterné jelent meg a bizottság előtt és kijelentette, hogy a házban, ahol lakik, *senkinek sincs felesleges ruhája s így nem hozhatott semmit.*

— Ezt üzenték kérem, — mondotta — pedig tessék csak megnézni, a *háziurnak van vagy harminc rend ruhája!*

Legyen nyugodt a háziur, majd meg fogják nézni.

Arad szénellátása biztositva van.

(A kormánybiztos eredményes közbelépése.)

Megirtuk, hogy Piskire bevonult román csapatok parancsnoka megtiltotta a tehervonatok indítását Aradra. Petrozsényből indított szénvonatok Piskin keresztül jönnek Aradra, a román parancsnok intézkedése rendkivül sulyos következményeket vonhatott volna maga után, mert ezáltal a petrozsényi bányák szénét nem tudták volna elszállitani Aradra. — Aradot értesitették Piskiről a fenyegető veszedelemről, amelynek elhárítására Varjassy Lajos kormánybiztos sürgősen akcióba lépett.

A kormánybiztos közbenjárásának meg is lett a kivánt hatása, *Popescu* alezredes, román parancsnok engedélyt adott a szénvonatok elindítására. Azonban hiába várták Aradon a szénvonatot szombaton és vasárnap semmi szén nem érkezett Aradra. A kormánybiztos telefonon kérdést intézett a magyszebeni kormányzótanácshoz, hogy mi az oka a szénvonatok elmaradásának, ahonnan azt a felvilágositást kapta, hogy csak akkor engedhetik meg a szén és tehervonatok elindítását Piskiről, ha Varjassy garanciát vállal arra, hogy a tehervonatok szerelvényeit nyomban visszaküldi. A kormánybiztos érintkezésbe lépett telefonon a magyar kormánnyal, ahonnan megkapta a felhatalmazást a szerelvények visszaküldésére. Varjassy közölte a kormánnyal, hogyha nem fogadják el a románok feltételét, abból a legnagyobb veszedelem származhatik, mert a forgalom teljes megszüntetésére vezethet.

Varjassy késedelem nélkül értesitette a kormány beleegyezéséről a nagyszebeni román kormányzótanácsot, amely viszont kiadta az utasitást a piski-i állomásvezetőségnek, hogy sürgősen inditsák el Arad felé a szénvonatokat. A román kormány utasitásához hiven vasárnap éjszaka három szénvonatot inditottak el a piski állomásról. Ma reggel már meg is érkeztek a szénvonatok Aradra. Hatvan vaggon szenet tartalmazott a három szénvonat, amelyeket naponként fognak követni az ujabb szénvonatok, ugy, hogy ma már minden remény meg van rá, hogy a közeljövőben a szénellátás körül nem lesz fenakadás.

Varjassy kormánybiztos határozott igéretet kapott a román kormányzótanácstól, hogy a szénszállitás elé nem görditenek akadályt és igy a fenyegető veszedelemtől, a szénínségtől egyelőre nem kell tartanunk.

SPORT.

+ Közgyülés. Az aradi korcsolyázó egylet folyó évi december hó 23-án hétfőn délután 5 órakor a Baross-parkban levő csarnokérdletben tartja meg ez évi rendes közgyülését, melyre az egylet tagjait ez uton hivja meg az elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány jelentése az 1917—18. évről. 3. Mérleg és nyereség-veszteség számla előterjesztése. 4. Előirányzat az 1918—19. évre. 5. Számvizsgáló-bizottság választása 1 évre. 6. Indítványok.

Három millió lefoglalása az aradi állomáson.

(Déva helyett Arad kapta meg a pénzt.)

Ma az a hir terjedt el a városban, hogy a vasuti állomáson elfogtak egy tisztet és egy polgári utast, akiknél négymilliló korona értékü papirpénzt találtak. A városban természetesen legendák keringtek a hatalmas összegről, a melyhez a mende-monda szerint nem igaz uton módon jutottak a vasuti állomáson őrizetbe vett gyanus utasok, akik állitólag nem tudtak számot adni a milliók eredetéről, utazásuk céljáról és a hatalmas összeg rendeltetéséről.

Az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa ma utána járt a dolognak és feltétlen hiteles információk alapján a következőkben állapitotta meg a tényállást.

Vasárnap reggel a budapesti személyvonattal Aradra érkezett a pénzügyminiszterium két tisztviselője. A vasutat körülvette a tiszti őrség, amely átkutatva a vaggonokat, két bőrtáskát talált. A bőrtáskákat felnyitották s meglepetve konstatálták, hogy nagymennyiségü bankjegy van bennük. Rögtön közrefogták a két utast, akik a bőrtáskákat magukénak mondották. Az egyiken bekecs volt. Ez azt mondotta, hogy százados, s hogy ők felsőbb megbizatásra viszik a pénzt magukkal. Az őrség a két utast és a pénzt átadta a pályaudvari parancsnokságnak.

Hoszpodár Ernő őrnagy igazoltatta a két gyanus utast, akik igazolták, hogy pénzügyminiszteri tisztviselők. Elmondották, hogy a pénzügyminiszterium rendeletére Dévára utasnak és *három millió korona értékü papirpénzt visznek magukkal a dévai adóhivatal részére.*

Hoszpodár őrnagy értésére adta a pénzügyminiszteri tisztviselőknek, hogy nem utazhatnak tovább és a milliókat sem vihetik magukkal. A tisztviselőket ez a kijelentés érthető módon meglepte és arra hivatkoztak, hogy nekik utasitásuk van arra, hogy a pénzt a dévai adóhivatalhoz juttassák. Az őrnagy erre értésükre adta, hogy Dévára nem vihetik a pénzt, mert Dévát pénteken este a románok megszállották s igy a dévai adóhivatalhoz nem lehet pénzküldeményeket továbbitani.

Ez az érv hatott. A tisztviselők azonban tanácstalanok voltak és nem tudták, mit cselekedjenek, visszavigyék-e a pénzt Budapestre, vagy pedig Aradon hagyják. Végül is arra határozták el magukat, hogy *a három millió korondi beutalják az aradi adóhivatalba.* A pályaudvari parancsnokságon jegyzőkönyvet vettek fel a dologról és a pénzt megfelelő katonai fedezet mellett beszállitották az aradi adóhivatalba, ahol természetesen nagy örömöt keltettek a milliók annál is inkább, mert az aradi adóhivatal pénzkészlete alaposan megcsappant.

Különben az esetről jelentést tettek a pénzügyminiszteriumnak és valószinü, hogy a három millió itt is marad Aradon. Itt is kelete van a három milliócskának.

Iparengedély megvonás a szesz-árusitásért.

(Pezsgő a kávés csészében. — A rendőrség szigoru razziái.)

Tegnap délután *Vidéki* Gusztáv rendőrfogalmazó nagyobb szuronyos őrséggel megjelent az aradi kávéházakban, korcsmákban, éttermekben és ellenőrizte a szeszkimérési tilalom betartását. A legteljesebb mértékben helyeseljük a hatóság szigoru intézkedéseit, mert az esetleges részegség a legrosszabb tanácsadó most, a mikor olyannyira van könnyen gyulladó anyaggal a levegő, hogy igazán csak egy gyufaszál kell és lángbaborul itt minden telő. A gyujtogatók lesbe állanak és a részegség, ittasság kitünő palást, a melybe burkolózhatnak és utólag azzal védekeznek, hogy öntudatlan, beszámithatatlan állapotban követték el tettüket. Tegnap este hat óra táján, mikor sürü embertömeg járkált a korzón, hatalmas dörrenés állította meg a sétálókat. Részeg katonák kézigrátátokat robbantottak fel a Szabadság-téren. Szerencsére baleset nem történt, de kisebbszerü pánik keletkezett. Éjszakai sürü puskázás, lövöldözés tartja izgalomban Arad lakosságát és azt is részeg emberek követik el.

A szeszkimérési tilalmat tehát teljes szigoruasággal kell betartani, mert a szeszárusitók *keresik a réseket, hogy áttörhessék.* A leggyakoribb razziától sem ijednek meg, mert már kitalálták a módját annak, hogy állitsák oda az italt a vendég asztalára, hogy a rendőrség észre ne vegye, mi van előtte. A szeszárusitók kitalálták, hogy pikkoló csészékben lehet pálinkát eladni, teás és csokoládés csészéből is megissza a vendég a pezsgőt és a vendéglőkben, ahol három deciliter bort szabad adni az étkező vendégnek, miért ne ismételjék meg ezt a három decit akár tizszer is egymásután. Ha nem igy lenne, akkor részeg ember sem lenne Aradon, már pedig az éjszaka folyamán annyival találkozik az ember, hogy szinte veszedelmessé válik az utja az éjszakai munkának. Ha nem igy lenne, akkor miért van tele este tíz óra után a korzó italos német és magyar katonákkal, akik elállják az utat, nagy tömegekben járják be a várost. Nem akarjuk, hogy Arad a sirelem városa legyen, nem vagyunk barátai a mesterséges temetőcsinálásnak, de most, amikor közveszély a részegség, a hatóságot támogatjuk radikális munkájában.

A rendőrség, amelyet tiszti patrullok kisértek razziáin, nemcsak ebben merülti ki ellenőrző tevékenységét. A rendőrhirósag igen szigoru itéletekkel sujtja azokat, akiknek helyiségében megszegik a rendeletet. Huszonegy feljelentés fekszik a rendőrhiróságnál, amely ma kezdte meg a kihágások tárgyalását.

A Szabadságtéren levő „Városház pincé" Korcsmahelviségétől a rendőrség az italmérési engedély megvonását javasolja a pénzügyi hatóságnak és ezenkivül 700 korona pénzbüntetést rótt ki.

Azonban az hosszadalmas eljárás, amelytől a rendőrség nem vár radikális gyógyulást. Ezért — értesülésünk szerint — az a terv merült fel, hogy a szesztilalom ellen vétők ellen azzal a retorzióval él majd a rendőrség, hogy mindenekelőtt a főkapitány *memoria az illetőknek iparjogát* és azután indittatja meg ellene a kihágási eljárást. Ha majd néhány korcsmát és kávéházat bezárnak a hatóság, akkor talán csend lesz és nem kell amiatt rettegni, hogy részeg emberek magaviselete is veszélyeztesse a közbiztonságot.

EGYESÜLET

— A román nőegylet gyüjtése. Az aradi román nőegylet tegnap ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy gyüjtést inditanak a város és vármegye román társadalma körében az esetleges Aradra bevonuló megszálló román csapatok ünepélyes fogadtatásának és élelmezésének költségeire. A gyüjtés ma megindult. A Romanul kimutatása szerint eddig 380 korona gyült össze.

A szociálista-párt harcot hirdet a bolsevikizmus ellen.

(A miniszterelnök nyilatkozata a lassu haladásról.)

A bolsevizmus réme Európa-szerte kisért. Az entente hatalmak ép ugy rettegnek a vörös kisértettől, mint a legyőzött országok társadalmai Az orosz-módszer Oroszországban sem vált be s épen időszerü beszélni arról, hogy ez a módszer követni való példa-e?

E kérdésre ma megnyugtató feleletet adott az egyetlen illetékes fórum: *a magyar szociáldemokraták sajtóorganuma, a Népszava.* Bizalmat keltő argumentumok kiséretében mondja el a szociáldemokrata-párt központi közlönye, meny nyire nem szabad a mai viszonyok között teret engedni a bolsevizmusnak. A belpolitikai viszonyok ép annyira perhorreszkálják ezt, mint a külpolitika alakulásai. A „kommunista" irányelveket nem tagadja meg a párt, de nem tartja propagálását időszerűnek.

— Nálunk — irja a Népszava — nincs meg az oroszországi proletáriátus forradalmi iskolázottsága. (Hogy miért, az külön lapra tartozik, de tény, hogy nincs meg.) És ami különösen fontos, nálunk igen nagy ellenforradalmi erők vannak még; az ellenforradalmi érdekü osztályok fürik a *balra* történő fejlődést, ameddig remélhetik, hogy ez nem fosztja meg őket egyszerre *minden* gazdasági kedvezettségüktől; de rögtön talpra állnak, mihelyt *mindenük* kockán forog, mihelyt az a helyzet következik be rájuk nézve, hogy *vagy mindent elveszteni, vagy a már elveszettet is visszanyerni.*

Azonban számolni kell a külpolitikai helyzettel. Itt van egy szerteszét szabdalt ország nagyobb részében megszálva diadalmámoros imperialisták jól felszerelt katonáitól és körülfogva imperialista államokkal, amelynek erőforrásai még ma is óriásiak. Ne állitassuk magunkat: ha *ma kitör a kommunista forradalom; két hét alatt a nyakunkra tapos a győztes entente-kapitalizmus kiméletlen csizmája.* Vagy fegyveres expedíciók árasztják el tüzzel és vérrel országunknak még megmenthető részét, vagy a blokád vasgyürüjét még szorosabbra szoritják körülöttünk, még kevésbbé kapunk szenet és ruhanemüt, mint eddig; hogy azután mint vasketreche zárt éhes vadak, egymást marcangoljuk halálra: de ez már nem kommunista forradalom lenne, hanem anarchia. *Mi* ezt nem akarjuk megcsinálni és *nem hagyjuk* megcsinálni. Mi nem akarjuk és *nem hagyjuk* a magyar proletárságot sem idegen imperialista csapatok gépfegyverei elé terelni, sem pedig éhenhalásra itélni és anarchiába kergetni. Mi a magyar proletárságot át akarjuk és át fogjuk vezetni a mostani rettenetes állapotokon, hogy megmenthessük a jövendő számára, a kommunista köztársaság számára, amelyből mi sem engedünk egy vonalnyit sem."

Valószinüleg erre vezethető vissza az a hir, hogy a kormány szociálista tagjai kiválnak a kabinetből. *Kunfi* és *Garami* miniszterek ugyanis annyira értékes tagjai a pártnak, hogy abban a harcban, melyet a szociáldemokrata-párt többségének, a pártból kivált kommunista csoporttal meg kell vivnia, nem nélkülözheti értékes vezéreit.

A bolseviki agitáció a szociálista pártra sulyos következményekkel járhat és igy annak minden vezérét az első sorokba kivánja. Könnyen lehetséges, hogy a pártnak a legnagyobb szüksége lesz Kunfi és Garami miniszterekre. E miniszterek esetleges távozása nem jelenti a szociálista-párt kilépését a kormányt támogató pártok közül, annál kevésbbé, mert ha Kunfi és Garami távozni kényszerülnének is, helyeiket ujból szociálista miniszterekkel töltenék be.

A fenyegető veszedelemről egyébként *Károlyi* Mihály miniszterelnök is nyilatkozatot tett tegnap pártjának értekezletén:

— Nem mondok ujat azzal, ha megállapitom, hogy az országban a legutóbbi időben kommunista irányzat lépett fel. *Én és mindenki, aki a tulajdonjog elvén áll, tehát azok, akik a tulajdonjogot tisztelik, bármennyire kivánjuk és akarjuk a szociálista néprétegek demokratikus megvaló altását, nem azonosithatjuk magunkat ezzel az irányzattal, ezzel a politikával, amelynek valóra válása Magyarországon még nem időszerü.* Mi a lassu haladásnak, a rázkódtatás nélküli átmenetnek és nem a kommunizmusnak vagyunk hivei. Amikor a Magyarországot határoló államok még a tulajdonjog alapján állanak, nekünk is erre az álláspontra kell helyezkednünk, mert különben letipornak és megsemmisitenek bennünket.

Tizenhárom halott a branyicskói hidnál.

(Összetüzés magyar és román katonák közt.)

A megszálló román csapatok és a megyei nemzetőrök között vasárnap összeütközésre került a sor a maros-branyicskai hidfőnél, amely még aznap folyamán befejezést nyert. Az összeütközés oka a következő volt:

A marosillyei vasuti állomáson szolgálatot teljesitő magyar nemzetőrség vasárnap délelőtt azt a hirt kapta, hogy a magyar vasutbiztositó osztagot a román gárdisták megtámadták a az egyik posztot le is lőtték. Marosillyéről erre egy páncélvonatot inditottak az 50 kilométerre levő branyicskai hidhoz. Amikor a páncélvonat a hid hoz érkezett, ott lövések fogadták, mire a vonatból gépfegyvertüzet bocsájtottak a hidra, ahol reguláris román katonák voltak. Erre formális ütközet fejlődött ki, amelynek folyamán tiz román katona és három magyar nemzetőr meghalt.

Ez a sajnálatos eset annak következtében állott elő, hogy a románok átakarták lépni a demarkácionális vonalat, amely ellen a magyar nemzetőrök a Maros innenső partját védték. A magyar katonák még az ütközet folyamán parancsot kaptak, hogy az ütközetet fejezzék be és vonuljanak vissza. Ez meg is történt, mire a román csapatok átjöttek a hidon, de kijelentették, hogy tovább nem jönnek.

Szentiványi dévai kormánybiztos és *Popescu* ezredes ezután barátságosan megállapodtak, hogy a magyar nemzetőrség és a román reguláris csapatok együtt fogják a vasuti vonalat őrizni. A csapatok között a legbarátságosabb egyetértés fejlődött ki; mert kiderült, hogy a nemzetőrség nem a reguláris csapatokra akart lőni, hanem csak a gárdisták részéről a magyar őrséget ért támadást akarta viszonozni.

Dr. *Varjassy* Lajos kormánybiztos és a nagyszebeni kormányzó tanács közt tárgyalások indultak meg a szomoru és sajnálatos incidensből kifolyólag és az a megállapodás jött léare, a kirmánybiztosnak *Böhm* Vilmos hadügyi kormánybiztossal történt megbeszélése alapján, hogy a magyar katonaság csak akkor használja a jövőben fegyverét, ha erre a románok fegyverhasználat utján kényszeritik.

A branyicskai hidfő az utolsó állomás Aradig, ahol román megszálló csapatok helyezkedtek el. A többi terület szerb kézen van.

Dévával ma már nem lehetett beszélni. Zámig az összes vezetékeket elvágták.

MÜVÉSZET.

* **Heti müsor.** Kedden Parasztbecsület. Az ur A) bérlet. Szerda Parasztbecsület. Május B) bérlet. Csütörtök Parasztbecsület. Május C)bérlet. Péntek Ember tragédiája A) bérlet. Szombat délután Hejehuja báró. Szombat este Ember tragédiája B) bérlet. December 24-én délután 3 órakor Árgvélus és Tündér Ilona.

* **A szinházi iroda hirei.** Parasztbecsület, az Ur! és Május! a müsora kedd, szerda és csütörtöknek. Kedden az Ur, szerda és csütörtökön Május nagy operával. Parasztbecsület főszereplői: Várady Margit, Marosi Vilma (mint vendég), Benkőné, Pardy, Barics, Herold. A vigjátékokban a főszerepeket elsőrendü tagok játszanak. Ember tragédiája Madách világhirü remekmüve kerül szinre pénteken és szombaton az egész társulat közreműködésével — a megfelelő zene és énekkisérettel. — Argyérus és Tündér Ilona gyermekdaljáték kerül szinre 24-én délután nagy néma képekkel és ballettel a rendes esti helyárak mellett.

* **Legszebb karácsonyi ajándék** egy müvészi kivitelü eredeti olajfestmény a legnevesebb festőktől, melyek jutányos árért kaphatók *Kardos* Gábor állandó képkiállitásában. Aczél Péter-utca 1.

Lakásnak rekvirált páncélszekrény.

(Konyha a tyukolból.)

Aki az elmult háborban a harcteret járta, az nem igen szokott csodálkozni, hogy mi minden helyiség szolgálhat lakhelyül. De még a legviharedzettebb harcos is aligha hallott olyan lakásnyomorról, amilyen ma Aradon uralkodik. Pedig ha a katonák a harctereken átéltek egyetmást, hát azok férfiak voltak hozzá. Itt Aradon azonban jómódhoz szokott asszonyok, gyermekek, kényes urinépek laknak olyan helyiségekben, amelyekbe még a harcos katonák is csak szorultságból mentek be.

A lakáshivatal vezetője, dr. *Olasz* Pál mindent elkövet, hogy minden jelentkezőt türhető lakáshoz juttasson, de ez a lakóhelyek hiánya és a nagy lakástulajdonosok szükkebülsége és hiányos szocális érzéke miatt rendkivül sok akadályba ütközik. Munkatársunk ma délelőtt látogatást tett a lakáshivatalban és végignézte a hivatal müködését. A hivatalban akta alig van. Amit lehet telefonon, helyszini szemlék és megbeszéléseken intézik el. S ha a régi bürokrácia szempontjából itélnék meg a hivatal jóságát, akkor ez a hivatal nagyon rossz hivatal volna. A régi módi hivatalok azzal dicsekedtek, hogy havonkint ennyi meg annyi aktát intéztek el. A lakáshivatalnál ma mindössze két akta fordult elő, ellenben tizenhatan kaptak lakást. Ami igen nagy szó, mert minden lakást a hivatalnak magának kell *csinálni*, a másokéból lecsipni és összefoldozgatni.

Igaz, a lakáskérők között voltak szerény igényü emberek is. És ezek jártak jól. Aki kétháromszobás fürdőszobás lakást keres, annak nem sok reménye van, hogy igényei kielégülést nyernek. Aki megelégszik azzal, hogy egy-két szobát kapjon és átalakitott mosókonyhában kapjon konyhát, az már könnyebben kap lakást.

Egész könnyü dolga volt egy vasutas altisztnek, aki egy *tyukol rekvirálását kérte* — konyha céljára. A hivatal természetesen eleget tett a kérésnek. Egy menekült tisztviselő felesége azt panaszolta, hogy kénytelen egy kitakaritott istállóban főzni a férjének. A lakáshivatal szerzett neki lakást és a tisztviselőné hálálkodva köszönte meg a lakást, mert ezentul már egy átalakitott fürdőszobában főzhet.

Egy vidékről menekült tanitónő, aki beteg kisgyermekével menekült, sirva könyörgött lakásért. A lakáshivatal karhatalommal felnyittatott részére egy pántos vasajtóval lezárt helviséget, amelyről kiderült, hogy egy bank páncélszobája volt. A tanitóné boldogan költözött bele a rekvirált „lakásba".

Igen sokan kaptak ma fedelet a nagylakásokból elrekvirált szobákban is.

TÖBB MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetései utján.

HIREK.

Az erdélyi román kormány küldöttje Berlinben.

(Az erdélyi magyarság — magyar marad.)

Budapestről jelentik: Az erdélyi román kormányzó tanács megbizottja, dr. *Mocsonyi* János egy napot töltött Berlinben, ahol misszijának teljesitéseképen tárgyalt a német kormánnyal. Azután ugyancsak megbizatással Párisba utazott.

Budapestről jelentik: A budapesti főiskolai hallgatók vasárnap ülést tartottak, hogy szervezkedjenek Magyarország területi integritása megvédése érdekében. A gyülés után az ifjak felvonulást tartottak, majd a mintegy ötezer főre szaporodott tömeg a Vadászkürt-szálló elé ment, a hol az erdélyi román követségen *Bontescu*, a kormányzó tanács tagja és dr. *Erdélyi* János követ éppen tárgyaltak *Fényes* Lászlóval és dr. *Rónay* Zoltánnal. A tömeg hangosan tüntetett a szálló előtt. Majd *Fényes* László kilépett az erkélyre és a figyelmeztette a tüntetőket, hogy miután hasonló tüntetések félremagyarázásokra adhatnak okot, csendben és rendben oszoljanak szét.

A tüntetők erre elénekelték a Hymnuszt. Az után hat tagu küldöttséget menesztettek a követségre, amelynek szónoka kijelentette, hogy a tüntetés nem irányul a románság ellen, csak akarták a román követ tudomására adni, hogy Erdély mindig számithat integritása megvédésében a magyar ifjuságra.

A küldöttségnek dr. Erdélyi kijelentette, hogy megérti a dolgot és tisztelettel hallgatta a magyar Hymnuszt ő maga is. Becsületszavával hangoztatta, hogy bármint fog is a világ itélőszéke dönteni arról, hogy Erdély Romániához fog-e tartozni, vagy sem, a magyarság és székely ség magyar közigazgatással és teljes autonomia élvezetében magyar fog maradni továbbra is.

—

— **Arad huszárezrede.** Aradra még ma megérkezett, majd a városban állomásozó huszárezred lakáskészitő bizottsága. Az ezredet Aradon állitják fel. A tisztikar a napokban már megjön Aradra. Az első és negyedik huszárezred összevonásából szerveződik uj csapattest.

— **Tanitók a tisztviselői státusban.** *Budapestről* jelentik: Megjelent az 1918. évi VIII. néptörvény, amely a tanitókat, tanitónőket, gazdasági tanitókat az állami tisztviselők VIII XI-ik, a vámőröket pedig a X—XI. fizetési osztályba sorozza be.

— **Nyugdijazott aradi főtisztviselők.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a pénzügyminiszter *Embey* Iván pénzügyi főtanácsost, aradi pénzügyigazgatót és *Tötössy* Géza kincstári ügyészt, jogügyi főtanácsost nyugdijazta.

— **Az ügyvédi kamara tisztujitó közgyülése.** Dr *Parecz* Béla, az ügyvédi kamara elnöke, az ügyvédek körében felmerült óhajtást honorálva a január 5-re kitüzött rendkivüli közgyülést nem hivja össze. Igy az ügyvédi kamara tisztujitása a márciusi rendes közgyülésen történik meg.

— **Elbocsátják a gazdag tényleges tiszteket.** *Budapestről* jelentik: A hadügyminiszter azzal a tervvel foglalkozik, hogy azokat az aktiv tiszteket, akiknek vagyona van, vagy a polgári életben meg tudnak élni, felszólitja, hogy a miniszteriumban *az aktiv szolgálatból való elbocsátásukat kérjék.* A hadügyminiszter az intézkedést azzal okolja meg, hogy a megcsökkent magyar hadsereg nem képes az aktiv tiszteket teljes számban befogadni.

— **A Kulturpalota igazgatói állása.** A városi tanács a Kultur-palota igazgatói állására beérkezett pályázatokat felküldötte a Muzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelőségéhez, amely ma arról értesitette a várost, hogy nem emel kifogást, ha *Neidenbach* Emilt, dr. *Olasz* Pált, dr. *Farkas* Józsefet és *Bibó* Zoltánt jelölik. Hogy a Kutur-palota igazgatói állását választás utján tölti-e be a közgyülés, vagy pedig a kormánybiztos meghivás utján helyettesités utján tölti-e be az igazgatói állást, még nem bizonyos. A kormánybiztos mindenesetre ebben az irányban illetékes helyen informálódni fog.

Munkások tüntetése — ágyukkal.

— Állásából elkergetett városi tanácsos. —

Szegedről jelentik: Ma délelőtt 10 órakor a Munkás-otthon előtt ötezer főnyi tömeg, közte gyalogság és tüzérség hat ágyuval és géppfegyverekkel felszerelve gyülekezett. *Wallis* Kálmán, a szociáldemokrata párt titkára közölte, hogy a hatóság a munkástanács rendelkezéseit csak hosszas huza-vona után teljesiti és közölte, hogy bár régebben követelte a munkástanács *Balogh* Károly kulturtanácsosnak, a közélelmezési hivatal vezetőjének elmozditását, Balogh ennek ellenére még mindig feljár hivatalába. A munkásság a katonasággal együtt békés demonstrációt fog rendezni és követelni fogja Balogh eltávolitását. Figyelmeztette a tömeget, hogy a munkásság nem romboini akar, hanem békés uton akarja határozatait érvényre juttatni. Lelkére kötötte a katonaságnak, hogy fegyverét csak a legvégső esetben használja.

A Munkás-otthon elől megindult a tömeg élén a szociálisták vezéreivel, azután a katonaság, rendőrség és csendőrség bizalmiférfiai következtek, végül a tömeg impozáns rendben. Először a közélelmezési hivatalhoz vonultak fel, a bejáratokat fegyveres katonák állták el és Wallis vezetésével a bizalmiférfiak bementek a hivatalba, ahol Baloghot keresték. Mivel nem találták meg, a hivatal helyettes vezetőjével, *Ferenczy* Károllyal közölték, hogy a népakarat Baloghot eltávolitja helyéről. Megkérték, közölje ezt Balogh tanácsossal és figyelmeztesse, hogyha mégis beiön hivatalába, a munkásság nem vállal felelősséget testi épségéért.

Innen a tömeg a munkásbiztositó pénztárhoz vonult. A bejáratokat itt is katonák állták el. Küldöttség ment a hivatalba, ahol *Nekics* Richárd igazgatót kereste. A hivatalnokok értesitették a küldöttséget, hogy az igazgató az elmult éjjel Budapestre utazott. Erre Wallis összehivta a hivatalnokokat és közölte, hogy a munkásság egy pillanatra sem türi tovább a pénztár élén Nekics igazgatót. Felszólitotta a tisztviselőket, hogy *válasszanak helyette más igazgatót.* A tisztviselők megköszönték a munkásoknak ezt az eljárását, mert Nekics basáskodásával már a tisztviselők is torkig vannak.

A menet a városháza elé vonult, ahol a katonák felállitották a gépfegyvereket, ágyukat, megtöltötték azokat és a városháza felé irányitották. Egy szakasz katona elállotta a kijáratokat, majd az egész városháza előtt kordont vontak. A küldöttség felment *Somogyi* Szilveszter polgármesterhez, akinél éppen tanácsülés volt. A polgármesterrel is közölték a munkásságnak Balogh eltávolitására vonatkozó határozatát. A polgármester kijelentette, hogy Balogh már régen nem jár fel rendszeresen a hivatalába, csak a még folyamatban levő ügyek elszámolásával van megbizva. A küldöttség szónoka kérte a polgármestert, hogyha Baloghnak még munkája van, a lakásán végezze azt, nehogy baj történjék.

A polgármestertől a kormánybiztoshoz ment a küldöttség, közölte vele, hogy a mai tüntetés csak békés demonstráció akart lenni és a katonaságot csak azért vitték magukkal, hogy a kormánybiztos maga mögött érezze a munkásságot és katonaságot arra az esetre, ha a régi rendszer hivei a forradalom vivmányait fenyegetik. *Dettre* kormánybiztos kijelentette, hogy nem kutatja, vajjon törvényes vagy helyénvaló eszköz-e eljárásuk, de meg van győződve, hogy a nép akaratának érvényt kell szerezni.

A kormánybiztostól a tömeg a Munkás-otthonhoz vonult, ahol Wallis ismertette a bizalmiférfiak eljárásának eredményét. A tömeg ezután a legnagyobb rendben eloszlott.

— **Spanyol beteg volt a király.** *Bécsből* jelentik: Az eckartsaui kastélyban mindenki spanyol beteg. A volt király is lázas és ágyban fekszik. Gyermekei és az alkalmazottak is betegek.

— **Február végéig fizetik a hadisegélyt.** *Budapestről* jelentik: A hadügyminiszter elrendelte, hogy a hadisegélyeket *1918. február végéig tovább fizetik.* Február végével azok fizetését megszüntetik, mert akkor már a falusi lakosság a mezőgazdaságban talál keresetet. A városi lakosságra a hadügyminiszter külön fog intézkedni.

— **Hol van az aradi ármegállapitó-bizottság?** A szegedi példa ragadós. A szegedi ármegállapitó bizottság leszállitotta nemcsak az élelmiszerek, hanem a közszükségleti cikkek árát is tetemesen leszállitotta. Most a budapesti ármegállapitó-bizottság is komolyan foglalkozik a tervvel, hogy az árakat leszállitsa. Ezt a példát bizonyára más városok is követni fogják, csak éppen Aradon nem törődnek a közönséggel. *Lőcs* Rezső polgármester a maga hatáskörében ujból maximálta a hentesáruk árát, de az aradi ármegállapitó-bizottság egyáltalán nem mozog. Legfőbb ideje, hogy Aradon is leszállitsa az ármegállapitó-bizottság a közszükségleti cikkek árát, mert Aradon tarthatatlan a helyzet.

— **Halálozások.** *Fried* József folyó hó 15-én életének 76-ik évében elhunyt. 17-én d. u. 3 órakor az izraelita temető halottas házából temetik.

Traub Gizella december 15-én, életének tavaszán meghalt. Ma temették a pankotai izr. sirkertben.

— **Olcsón vásárolhat téli takarót és finom szőrme boa és muffot Jeremiás divatüzletében Arad, Andrássy-tér 20.**

— **Román gárdisták orvul lelőttek egy magyar parlamentér tisztet.** *Tövisről* jelentik: Szomoru eset történt tegnap Tövisen. A magyar csapatok parancsnoka elküldte *Várady* főhadnagyot a román csapatok parancsnokához, mint parlamentért, hogy tárgyaljon a demarkacios vonal megszállása ügyében. Amidőn visszatért, a hid mellett román nemzetőrök hátulról lelőtték, úgy, hogy rögtön meghalt A Váradv kiséretében levő magyar katonák közül többen megsebesültek. A román parancsnok kijelentette, hogy szigoru vizsgálatot indit.

— **Megszüntetik a hadapródiskolákat.** *Budapestről* jelentik: A hadügyminisztériumban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a katonai alreáliskolákat és a négy hadapródiskolát megszüntetik, illetve a kultuszminiszterrel egyetértve polgári középiskolákká minősitik át. Egyedüli tisztképző intézet a Ludovika-akadémia maradna.

— **Kényszermunkát rendel el a város.** A város közigazgatási bizottsága elnöki intézkedéssel az utadó-alap terhére szükségmunkálatokat rendel el és pedig elrendeli a törvényhatósági utak kavicsolását. A szükségmunkálatok körülbelül 50 ezer koronába fognak kerülni.

— **A nem tényleges tisztek és szellemi munkás katonák szabad szervezetének végrehajtó bizottsága** kedden délután fél 6 órakor a városháza kis tanácstermében ülést tart, amelyre az összes tagok megjelenése kéretik.

— **Harctérről visszatért ügyvédeknek, kereskedőknek és iparosoknak méltányos áron szállit papir és irószereket, nyomtatványokat Pichler S. papirkereskedése és könyvnyomdája, Pohus-palota. Telefon 308.**

— **Felhívás az adózó közönséghez.** A felszaporodott állami közkiadások fedezhetése céljából felhívom a város és vármegye adózó közönségét, hogy álami egyenesadó, illeték és egyéb közadó tartozásait minden adózó a legrövidebb idő alatt fizesse be, mert ellenkező esetben a harctérről visszatért, sokat szenvedett katonák leszerelési illetményeit, a még esedékes hadi segélyeket, a rokkant katonák nyugzsoldjait és az elesettek után járó nyugdíjakat az állampénztár nem lesz képes kifizetni. A pénzügyminiszterium folyó évi 152.500. sz. rendelete folytán tudomására hozom az adózó közönségnek, hogy folyó évi december 1-ének éjjeli 12 órájától kezdve a főzőkészülék napi termelőképesség négyszeresével felemelt átalányozás mellett a szesztermelés meg van engedve. Ezt az adót az állami adóhivataloknál, illetve bárcázó állomásoknál kell a bejelentés alapján fizetni. Arad sz. kir. város adóhivatala.

— **Megalakult az aradi és aradmegyei rokkantszövetség.** Vasárnap 11 órakor a kulturpalota nagyterme zsúfolásig megtelt rokkantakkal és hadiözvegyekkel. A megyéből 30 község képviseletében körülbelül 250 rokkant, többnyire román ajku vett részt. A kormány képviseletében megjelent dr. *Varjassy* Lajos kormánybiztos, a vármegye részéről Schill József alispán. A gyülést Filadelfi Adolf nyitotta meg. Rövid üdvözlő beszéde után a gyülés vezetésére Hadházi Károlyt, előadónak, dr. Kelemen Gábort, román előadónak Toma Jakabot és Opre Mihályt választották meg. Dr. Kelemen hosszabban vázolta az egyesülés célját és ennek szükségét vitatta nagy tetszés mellett. A nagy gyülés dr. Kelemen javaslatára kimondotta az aradvárosi és aradmegyei rokkant szövetség megalakulását. Ezután dr. Varjassy Lajos kormánybiztos szólalt fel. A legnagyobb megelégedéssel figyelte az aradi rokkant tanács eddigi működését, amely arra a helyes utra tért, hogy minden faji, nemzetiségi és vallási különbség nélkül csak a rokkant ügygyel foglalkozik. A kormánybiztos beszédét zajosan megéljenezték. Ezután Toma Jakab tolmácsolta román nyelven az előadó beszédét. A midőn dr. Varjassy kormánybiztos működését fejtegette, a románok zajos szetreászkával éltették a kormánybiztost. Ezután Opre Mihály beszámolt a budapesti rokkant ügyek állásáról Az izraelita nőegylet népkonyhájában tegnap 250 rokkant, vallásfelekezeti különbség nélkül, izletes, jó ebédet kapott.

— **Mely utcák szolgáltatják be a ruhát?** December 18-án 8—9-ig Illés. 9—10-ig G. Iskola, Jókai-tér, József főherceg-ut, Juhász, Kalász, Kapa. 10—11-ig Karolina, Kasza, Katona József, Kazinczy, Kálmán. 11—12-ig: Kálvin János, gróf Károlyi, Kelemen-tér, Khorin Áron, Kazinczy, Kiss, Kiss Ernő, Kismolnár, Knézich 2—3-ig: Kosár, Koszoru, Séga, Koszoru. 3—4-ig: Kossuth-tér, Kölcsey, Könyök, Közép, Kurta. 5—6-ig: Kut, Kürtösi-ut.

December 19. 8—9-ig: Lahner Gy.-u., Lajos-utca, Lázár Vilmos-utca, Legelő-sor, (Erzsébet-u.), (Gáj). 8—9-ig: Lehel-utca, Leiningen-utca, Gáj, Libás-dülő, Lenkey-utca, Lipót-utca, (Poltura), Libás-dülő, Lovarda, Lövész-utca. 10—11-ig: Lujza-utca, Luther-tér, Madách-utca, Magyar-utca belv., Magyar-utca, (Gáj, Margit-utca, Maros-utca, Maros-táj. 11—12ig: Mária-utca, Merő-utca, Mély-utca, Mihály-utca. 2—3-ig: Mikes Kelemen-utca, Miklós-utca, 3—4-ig: Nikolaj-utca, Milszoth-utca, Munkácsy Mihály-utca, Mozdony-utca, Nagy Sándor-utca, Neuman Samu-ut, Nádor-u. 4—5-ig: Névtelen-utca, Nyul-utca, Oláh-utca, Orczy-utca.

A Magyar Hadügyminiszter rendelkezése folytán értesitem a város közönségét, hogy ugy a rokkantak, valamint a katonai és polgári nyugdijasok a harctérről hazajött katonák részére ruházati cikkeket ezidőszerint beszolgáltatni nem tartoznak, hanem az összeiró lapra a rovatok kitöltése nélkül csupán: Rokkant, illetve nyugdijas szó irandó és az összeiró lap igy adandó át a ház bizalmi tagjainak, akik kötelesek a legszigorubb ellenőrzést gyakorolni, hogy visszaélések elő ne forduljanak és csakis valóban rokkantak és nyugdijasok vegyék igénybe ezt a kedvezményt. Ugyancsak tudatom a város közönségével, hogy a beszolgáltatandó ruházati cikkek átvételét eszközlő hadügyminiszteri kirendeltség nem a Weitzer utcai polgári fiu iskolában, hanem a fiu kereskedelmi iskola épületében fog működni, miért is a ruházati cikkek folyó hó 16-án reggel 8 órától a már közölt utca sorrend szerint ide szállitandók. Dr. Angel István h. polgármester.

— **Az aradi várban lezárt tolvajgyermekek.** Tudomásomra jutott, hogy egyes vásott gyermekek a szerb királyi csapatok által megszállott várterületére bemerészkedve ott nemcsak rendelkeztek, hanem lopásra is vetemedtek, mely tettükért a várban lezárattak.

Figyelmeztetem a szülőket, hogy bár a megszálló szerb királyi csapatokkal békés, barátságos jó viszonyban vagyunk, hasonló tettek sulyosabb következményeket is vonhatnak maguk után, miért a várba való átjárástól gyermekeiket óva intsék Lőcs polgármester.

— **A kistrafikosok kérése.** Az aradi dohánykisárusok ma küldöttségileg jelentek meg dr. *Varjassy* Lajos kormánybiztosnál és kérvényt nyujtottak át, amelyben azt kérik, hogy ezentul a kisárusoknak egy bizalmi embere legyen jelen a nagytőzsdében, amikor a kistrafikosok részére a dohányt kiosztják, hogy ezáltal minden kistőzsdés egyforma bánásmódban részesüljön. A kormánybiztos megigérte, hogy a kistrafikosok kérését teljesiteni fogja. A kistrafikosok egyuttal kérvényt intéztek a pénzügyminiszterhez, amelyben kérték a nagytőzsdék megszüntetését s azt, hogy ezentul a kistőzsdések is árulhassanak különlegességi árukat.

— **Az Aradi és Aradmegyei közszolgálati alkalmazottak** tanácsa folyó hó 17-én kedden) délután 6 órakor a kereskedelmi fiu iskola tanári szobájában ülést tart. Elnökség.

— **Megnyilt Fischer Simon** nagy áruházának dusan felszerelt karácsonyi tárlata. — Üzleti órák reggel 7 órától délután 4 óráig.

— **Vegyen könyveket,** festőszekrényeket, diszlevélpapir dobozokat, karácsonyi ajándékul Deák könyvkereskedésében Foray-utca.

Mackensen vezértábornagyot internálták.

(A magyar kormány elrendelte a németek internálását.)

Nagyváradról jelentik: Mackensen vezértábornagy vasárnap este törzskarával együtt váratlanul elutazott Nagyváradról. A püspöki palotában délután közölte elhatározását, este hét órakor pedig személyi adjutánsával, teljes podgyásszal Csabán át Budapestre utazott. A német törzstisztek ellentétben eddigi nyiltságukkal, feltünően tartózkodók. Csak annyit mondanak, hogy a vezértábornagy sohasem tud beletörődni érintetlen seregének lefegyverzésébe. Ugy tudjuk, hogy Mackensen Berlinből táviratot kapott és elutazása a brassói esettel lehet összefüggésben, ahol mint ismeretes, a fegyverszüneti szerződés ellenére a német sereg utóvédjét lefegyverezték, sőt internálták is.

Budapestről jelentik: Ma délelőtt 10 óra 10 perckor Kőbánya—Rákos felől német katonavonat érkezett a Ferencvárosi pályaudvarra. A katonavonat mintegy 40 teherkocsiból és 3 szalónkocsiból állott. Ezen a vonaton utazott *Mackensen* vezértábornagy törzskarának 19 tisztjével, 150 emberével, azonkivül sok lóval, járművel és élelmiszerrel. A vonatot a Ferencvárosi pályaudvaron a budapesti helyőrség 100 főnyi készültsége fogadta, amelyet *Pogány József*, a katonatanács kormánybiztosa személyesen vezényelt. A hadügyminiszterium részéről *Gerő* őrnagy jelent meg.

Mikor a vonat megállott, a német parancsnokságnak Budapesten időző tisztjei, akik polgári ruhában teljesitenek szolgálatot, felszálltak a táborszernagy kocsijára és hivatalos dolgokról referáltak neki.

A francia katonai bizottság azt követelte, hogy a tábornagyot hadseregével együtt internálják az országban. Ennek megbeszélése végett Mackensennek a nap folyamán tárgyalnia kellett az országházban a Nemzeti Tanácscsal. A tábornagy, amidőn az összekötő tiszt közölte vele, hogy a magyar kormány a fegyverszüneti szerződés értelmében internálni akarja, ellenkezést tanusitott. Hosszabb ideig tanácskozott előbb az összekötő tiszttel, majd vezérkari főnökével. Tizenkét órakor végre *Gerő* őrnagy, a hadügyminiszterium kiküldöttje megunta a várakozást, bement Mackensen kocsijába és a következőket mondotta neki:

— Vezértábornagy Úr! Tiz percnyi gondolkozási időt adok arra, hogy elhatározza magát és velem együtt beüljön a várakozó autóba, a melyen elmegyünk az országházba. Itt nincs se jobbra, se balra! Határozott cselekedetet követelek öntől tiz percen belül.

Ezzel az őrnagy távozott. Mackensen tovább tanácskozott kiséretével. A pályaudvar katonai őrsége minden esetre felkészült. Kétszáz főnyi legénység hat géppuskával felszerelve körülvette a pályaudvart, megszállott minden pontot, ahol távozni lehetett. Az őrség megszállotta a pályaudvar előtt és mögött levő hidakat is. A vonatról a mozdonyt lekapcsolták ugy, hogy Mackensen sem tovább nem mehetett, sem pedig a tulerővel szemben ellenállást nem tanusithatott.

Tizenkét óra után 10 perccel Mackensen kiüzent, hogy rendben van, enged a felszólitásnak és el fog menni a parlament épületébe. Előbb azonban megkérte Gerő őrnagyot, hogy *Az Est* filmoperatőrjét, aki közvetlen a szalónkocsi ajtaja előtt állott gépével, távolitsa el a pályaudvarról. Két perccel később kinyilt a szalónkocsi ajtaja és megjelent benne a vezértábornagy szikár alakja. Teljes tábornagyi diszben volt, nyitott selyembélésü köpenye alól kilátszott a Pour le merite rendjel. A tábornagy kardot viselt. Arcán levertség és mély rezignáció látszott. A pályaudvar sarában határozott léptekkel haladva Mackensen szinte lesütött szemmel követte Gerő őrnagyot, aki kivezette őt a pályaudvar előtt levő gépkocsihoz. A felvont ernyőjü alacsony gépkocsi elindult. Mögötte egy második gépkocsi a tábornagy két tisztjével. A mozdonytalan vonat a német katonákkal a pályaudvaron maradt.

Mackensen tábornagyot Gerő őrnagy a kormányelnökségre kisérte.

Az internálás részletei. Mackensen a miniszterelnökségen beszélte meg Károlyi Mihálylyal. Megállapodtak, hogy a vezértábornagy és törzskara Fóton a Károlyi-kastélyban fognak lakni.

Negyed 3 órakor Mackensen Gerő őrnagyval visszatért a Ferencvárosi pályaudvarra, vonatra ült és háromnegyed négykor indult Palota-Ujpest felé. Itt kirakodtak és kocsikon mentek szállásaikra.

Mikor Mackensent elszállitották a pályaudvarról, a német katonák leugráltak a vasuti kocsikról és barátságos diskurzusba elegyedtek a pályaudvar közönségével. A német katonákat teljesen hidegen hagyta az az izgalmas incidens, a mely négy órával előbb folyt le a pályaudvaron. Közben megfőzték a külön vonaton a németek vacsoráját, elfogyasztották a sovány kosztot, azután cigarettára, szivarra gyujtva sétálgattak a pályaudvaron.

Budapestről jelentik. A *Politikai Hiradó* jelenti: Mackensen a magyar kormány felhivására érkezett ma Budapestre. A miniszterelnök és Mackensen a képviselőház miniszterelnöki szobájában *Böhm* Vilmos államtitkár jelenlétében találkoztak. Károlyi felhivta a tábornagyot, hogy rendelje el egész hadserege lefegyverzését a fegyverszüneti feltételeknek megfelelően. Mackensen előbb szabadkozott, majd teljesitette Károlyi kivánságait, de csak azzal a feltétellel, hogy a német kormány ezt utólag jóvá fogja hagyni. Mackensen ma elrendelte egész hadsrege leszerelését, maga pedig táborkarával Fóton szállásolta el magát.

Fegyverrel várja Kassa a cseheket.

(A város polgársága végsőkig ellentáll — Éhinség a felvidéken.)

Kassáról jelentik: Vasárnap reggel 250 főnyi cseh katona két tiszt vezetésével egy ágyuval és tiz gépfegyverrel megszállotta Poprád városát. A város megszállása után a cseh parancsnok egy sürgős jelzésü táviratot küldött Kassa hatóságához, amelyben az iránt érdeklődik, vajjon lehetséges volna-e hétfő reggel nyolc órakor Kassa városát csapataival zavartalanul megszállni.

A távirat vétele után *Molnár* Miklós kormánybiztos rögtön a kormányhoz fordult tanácsért. Telefonon nem tudott Budapesttel beszélni, ezért táviratozott. Egyuttal saját hatáskörében, a következő proklamációt intézte a néphez:

„Kassa város lakosságához! A poprádi cseh csapatok azt a kérdést intéste hozzánk, hogy holnap reggel nyolc órakor zavartalanul megszálhatja-e a várost. Tz nemcsak azt jelenti, hogy a csehek Kassát szállják meg, hanem *a délfelé fekvő, dusan termő szinmagyar vidékeket is Miskolcig és azon tul is.* Kassa nem esik a demarkaciós vonal alá, ezt az entente is elismerte. Ennek a városnak a megszállása nyilván való jogtalanság. A csehek azért akarják megszállni Kassát és a tőle délre fekvő vidéket, hogy a lakosság által megtakaritott kis mennyiségü élelmiszert rekvirálják és elvigyék és az által a lakosságot kétségbe esésbe és nyomorba kergessék. Ez kötelességünkké teszi, hogy ezekben a válságos órákban hüen és férfiasan teljesitsük kötelességünket és a felett döntsünk, *megakarjuk-e engedni, hogy a városunkat idegen csapatok megszállják és élelmiszereinket és más javainkat elcipeljék.*

Akarjuk-e a város lakosságát a cseh csapatok erőszakosságának kitenni, vagy pedig a rendelkezésünkre álló eszközökkel minden erőnkkel, igyekezni a *várost az ellenség inváziójával szemben megvédelmezni.* E kérdések megvitatása céljából a Nemzeti Tanács és a Munkás Tanács ma este ülést tartanak. Ma délután a *katonák is dönteni fognak a fegyveres ellentállás módozatairól.* A szociálista munkások szervezeteit és a katonaságot felszólitjuk, hogy ma este gyülekezzenek a városháza előtt és döntsenek a felett, hogy alá akarják-e magukat vetni a cseh csapatok önkényének, vagy elhatározzák-e a fegyveres ellenállást, a mellyel a szabadságot is védik. Mindenki várja meg az eseményeket, senki se hagyja el a várost."

Óriási tömeg gyült össze már délután a városháza előtt. Hat órakor kezdődött a Nemzeti Tanács ülése, amelyen Molnár kormánybiztos nagy beszédben felszólitotta a lakosságot, *hogy védje meg a várost a cseh invázió ellen.* Kassa szintiszta magyar város — mondotta — a rendet minden eszközzel fenn fogjuk tartani, a *vasutak forgalmát már délután beszüntettem és hat óra óta senki sem hagyhatta el a várost.*

Berzeviczy tábornok, Kassa katonai parancsnoka kijelentette, hogy anélkül, hogy a katonaság hangulatát közelebbről ismerné, meg van győződve, hogy a katonaság és lakosság szivvel-lélekkel csatlakozik az akcióhoz, hogy Kassát sikeresen megvédhessék.

Egy fiatal tüzértiszt felugrott a pódiumra és kijelentette, hogy *száz megbizható emberrel és hat gépfegyverrel még ma éjjel kimegy, hogy a cseheket feltartóztassa.*

Ezután egyhangulag, lelkesen elhatározták, hogy *megkisérlik a fegyveres ellentállást.*

A kormánybiztos kijelentette, hogy az esetre, ha a kormány ugy határozna, hogy Kassa ne álljon ellent, *levonná a konzekvenciákat és elhagyná a várost.* Egyuttal közölte, hogy már sürgős intézkedéseket tett a rend fenntartására, nem zárkózik el *a statárium behozatalától sem, de halálos itéletet természetesen csak a Nemzeti Tanács beleegyezésével lehet végrehajtani.*

A kormánybiztos ezután a városháza erkélyéről kihirdette a Nemzeti Tanács határozatát, amelyet óriási lelkesedéssel fogadott a több mint tizezer főnyi tömeg.

Még tegnap este nagyobbszámu polgár jelentkezett a katonai parancsnoknál, a főiskolai diákság teljes számmal jelentkezett. A csapatokat ma délelőtt felszerelték és azok egy része már el is vonult a demarkacionális vonal megszállására.

A kormánytól ma délelőtt érkezett a távirati utasitás, hogy lehetőleg vérontás nélkül, de mindenesetre *tartsák a demarkacionális vonalat.*

Kassáról jelentik: A felvidék lakossága mindenütt ellenszenvvel fogadja a cseheket, akik rekvirálnak és az élelmet kiszállitják az országból. A felvidékre két hét óta élelmiszer nem érkezett, a helyzet sok helyütt kritikus. Zólyomban megtámadták a vasuti raktárakat és kifosztották. A fenyegető éhséglázadás elkerülésére a tót köztársaság elnöke tiltakozni fog *Vix* alezredesnél. Azt fogják kérni, hogy vagy nagyobb adjon a rend fentartására, vagy rendelje ki az entente a cseheket az országból, hogy a kormány szervezhesse a felvidék élelmezését.

KÖZELELMEZES.

✕ **Savanyitott káposzta.** Értesitem a kereskedőket, hogy savanyitott káposzta kapható, melyre az utalványok a holnapi naptól kezdve a pénztári órák alatt kiválthatók. A savanyitott káposzta kicsinybeni eladási ára 1 korona 30 fillér kilogrammonkint. A közélelmezési hivatal vezetője.

✕ **Hatósági cikkeket árusitó kereskedőkhöz.** Felszólitom a hatósági cikkeket árusitó kereskedők közül azokat, akik zsirosszódát eladásra átvenni akarnak, hogy utalványaik kiváltása végett hivatalomban jelenjenek meg. Tájékoztatásul a következőkről értesitem az érdekelt kereskedőket: zsirosszóda 350—400 kilogrammos vastartányokban egy darabban van raktáron és 128%-os. A kiosztás az annak idején közlendő számu élelmiszer jegy alapján fog történni jegyenként valószinüleg 1 kilogrammos adagsulyban. A közélelmezési hivatal vezet-je.

✕ **A 4., 7., 8. és 9. élelmezési kerületek henteseihez.** Miután ezen kerületek lakosai között zsir, vagy szalonna fog kiosztásra kerülni, felszólitom ezen kerületek henteseit, hogy az utalványok átvétele végett szerdán, folyó hó 18-án délelőtt 11 órakor hivatalos helyiségemben jelenjenek meg. A közélelmezési hivatal vezetője.

✕ **Pékek és közintézmények lisztje.** Felszólitom a pékeket és közintézmények vezetőit, hogy árvaházak, kórházak, jótékony intézmények stb., hogy 3 havi liszt kontingensre szóló utalványaikat legkésőbb folyó hó 21-ig okvetlenül váltsák ki és lisztjüket vigyék el. A közélelmezési hivatal vezetője.

✕ **Burgonyát átvenni akaró kereskedőkhöz.** Felszólitom a hatósági cikkeket árusitó kereskedőket, kik eddig még burgonyáikat nem kapták meg, hogy hivatalos helyiségemben (kulturpalota) jelenjenek meg és jelentsék be, hogy mennyi burgonyára van szükségük, illetve mennyi burgonyát kivánnak átvenni ügyletfeleik részére, hogy a most érkező nagyobb burgonyamennyiségből az előjegyzékes sorrendjében burgonyájukat megkaphassák. A közélelmezési hivatal vezetője.

Felelős szerkesztő:
TELLER KÁLMÁN.

A MOZI.

* **Fakadó élet.** (Az Apolló-szinház nagyhatásu iránydrámája.) Igazi kulturdokumentum az a film, amely nagy hatás mellett került hétfőn szinre az Apolló-szinházban. A terméketlenség ellen küzd ez a filmdráma, mindazokkal a müvészi és technikai eszközökkel, amelyekkel a mozi ennek a nagyjelentőségü kulturtörekvésnek szolgálatára állhat. Három pár vonul el a dráma cselekményében és mindegyik pár különböző tipust képvisel. Az egyik pár az egyike hive, a másik pár irtózik attól a gondolattól, hogy a gyermekáldással megismerkedjenek. Csak a harmadik tipus találja leg nagyobb boldogságát négy ragyogóan szép, vidám gyermekében. Az érdekfeszitő szindarab hatásos cselekményével igazolja, hogy a sors sujtó keze utoléri azokat, akik önzően visszariadnak a gyermekáldástól. Az érdekfeszitően izgalmas kép csak kedden kerül még szinre.

* **Az apa büne.** (Szenzációs film az Urániában.) Régóta nem került oly tartalmas és mélyreható dráma bemutatása az Urániában, mint hétfőn este. Az apa büne a cime ennek a sötét alaptonusu drámának, amelyben egy önfeláldozó fiu a sikkasztás vádját vállalja magára, hogy ősz apját megmentse. A fiu rettenetes kálváriát jár, száz akadályon át is elmenekül üldözői elől, azonban önfeláldozása hiábavaló, mert az apa, akit az önvád marcangol, önkezével vet véget életének. Az érdekfeszitő dráma kedden kerül még szinre, még pedig négy előadáson, délután 4, fél 6, este 7 és fél 9 órakor.

Apolló-szinház.	Uránia-szinház.
1918. dec. 17-én:	1918. dec. 17-én:
Fakadó élet	Apa büne.
4 felvonásban.	Dráma 8 felvonásban

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Alulirottak mélyen megszomorodott szivvel jelentik, hogy felejthetetlen jó apa, nagyapa, após és testvér

Fried Józsefnek

folyó hó 15-én életének 78-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme folyó hó 17-én délután 3 órakor fognak az izraelita temető halottas házából örök nyugalomra tétetni.

Áldás és béke lengjen porai felett.

Fried Berta férje, Radó Ignác, Fried Riza férje Netter Kálmán, Fried Nóra férje Dóczy Elemér, Fried Fanny férje Bruder Ignác, Fried Károly neje Klein Jolán, Fried Imre, Fried Rezső neje Horvát Mariska gyermekei, illetve vejei és menyei. Netter Jenő, Netter Magda, Netter Andor, Radó Magda, Fried Ilonka, Fried Böske, Bruder Erzsike, Bruder Márta unokái, Bauer Hermanné Fried Regina testvére. 6280

Traub Kálmán és neje szül. Fischer Mariska, ugy a saját, mint az alulirott rokonság nevében is mély fájdalommal tudatják, hogy hőn szeretett egyetlen leányuk, a legjobb és legkedvesebb gyermek, szerető testvér és rokon

GIZELLA

folyó évi december hó 15-én, életének tavaszán, rövid néhány napi szenvedés után a Mindenható bölcs rendelkezése folytán jobblétre szenderült.

Az örök valóság lényébe visszatért drága halott hült porai f. hó 16-án d. u. 3 órakor a pankotai izraelita sirkertben örök nyugalomra tétetett.

Itt hagytál bennünket, akik mindnyájan végtelenül szerettünk. Emléked szivünkbe véstük.

Isten veled drága jó Gizellánk!

Pankota, 1918. december hó 15-én.

Traub Mihály, Traub Károly testvérei. Traub Mihályné szül. Engel Hajnal sógornője. Hamburger Jeni, Jakab és Lenke férj. Rozsnyai Dávid, Irányi Szerén férj. Ney Ernő, Grosz Anna és Ella, Fischer István. Anni és Sanyi unokatestvérei. özv. Gottreich Márkusné, Grosz Pálné, Fischer Kálmánné nagynénjei. Grosz Pál, Fischer Kálmán nagybátyjai. 9242

Apró hirdetések.

Levelezés.

„BOLDOGSÁGRA VÁGYOM" levél a kiadóban. 9235

„ÉVA" jeligére levél van a kiadóban. 9234

„FINOM LELKÜ" jeligére levél van a kiadóban. 9211

TÁMOGATÁS ellenében tisztességes fiatal leányunal megismerkedne uriember. Ajánlatokat az ismerkedés helyének és idejének pontos megjelölésével „Dessö" jeligére a kiadóba kér. 9214

EGY 32 éves visszavonultságban élő uriró megismerkedni óhajt korrekt uriembertel. „Érdek nélkül 32" jeligére a kiadóba. 9216

28 ÉVES ifr. jó állású fiatalember házasulás céljából némi hozománnyal rendelkező fiatal leány ismeretségét keresi. Levelek „Kaland kizárva" jeligére a kiadóba. 9215

Alkalmazást keres.

26 ÉVES FŰSZER és VEGYESKERESKEDŐ SEGÉD, állást keres azonnalra. Cím a kiadóban. 9228

4 KÖZÉPISKOLÁT végzett rokkant katona, irodai vagy felügyelői állást keres. Cím a kiadóban. 9230

IRODAI alkalmazást keres pénzkezelésben is jártas gépíró kisasszony. Ajánlatokat a kiadóba kér „Gépíróné" jeligére. 9216

EGY FŐKERTÉSZ állást keres január 1-ére. Cím a kiadóban. 9219

JÓ SZÁMOLÓ s könyvelésben kellőleg jártas hivatalnoknő állást keres. Cím a kiadóban. 9223

Alkalmazást nyer.

HÁZIKISASSZONY, ki a háztartásban és főzésben jártas, felvétetik Friedenlieb Fritz Lipótné, Kunágota, Ráth-puszta. 9225

KÉT ÜGYES varrólány, jó fizetéssel állandó munkára azonnal felvétetik. Stern Margit, József főherceg-út 7. sz. 9226

IRODAI GYAKORLATTAL bíró, német nyelvben jártas gépírni tudó leányt keresek, Hubert mappagyára, Szabadság-tér. 9238

ÁRUSÍTÓ LEÁNY jó fizetéssel heteseremege-üzletben teljes ellátással Békéstabára keresztetik. Bővebbet: Kalap-Bazár, Arad. 9222

5—8 GYERMEK polgári iskolai magánvizsgára leendő előkészítésre tanító, vagy tanítónő keresztetik. Érdeklődők forduljanak Dienszeghy József államvasutfőnökhöz Hencs. 8911

Kiadó lakás.

KIADÓ a város központjában egy különbejáratu utcai szoba előszobával. Cím a kiadóban. 9233

Vétel és eladás.

ALIG HASZNÁLT gyermekkocsi gumiskerékkel és egy elasz gyártmányu hegedű eladó. Megtekinthető Pöhnberg Erső-utca 19. 9231

IRÓGÉPET, IRÓASZTALT, 0 számu pénzszekrényt vennék. Bálint Árpád, József főherceg-út 17., ajtó 8. 9232

ELADÓ két strájkocsi, két ló, egy yorkshir hét hónapos kan, két koca, egy fiaskocsi, Hendl-féle lépermetező, kilónkint 20 filjéért, vetőgép, lógereblye, fogasok, ekék, kévekötő aratógépek. Venzek: kandallót, egy pár jó 12-es puskát, jó viszlát. Sármezey Árpád, Temes-Szépfalu. 9224

KARÁCSONYI ALBUMOK már Deák Béla könyvkereskedőnél kaphatók, Forray-utca. Telefon 902. 8865

LEGOLCSÓBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK a könyv! Alkalmi vétel Kerpelnél. A karácsonyi zenealbumok megérkeztek. Karácsonyfadíszek. Divatos névjegyek. 9185

EGY PÁR fehér angora, egy pár sima fehér, egy bécsi tarka nyulak, olcsón eladók Ujarad, Rákóczi-u. 48. sz. 9237

NÉVJEGYEK és nyomtatványok a legyorsabban és legszebben készülnek Deák Béla könyvkereskedésében Forray-utca. Telefon 902. 281

ZENEALBUMOK a legszebb karácsonyi ajándék minden zongorázó számára, kapható Deák Béla könyvkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902. 288

NÉVJEGYEKET, kereskedelmi és ipari nyomtatványokat jutányos árban készít Pichler könyvnyomdája, Bohus-palota. 9240

ELADÓ fehér alkalmi ruha menyasszonynak vagy tánciskolába, 2 női kabát és 1 bicikli. Révay-u. 2, ajtó 2. 6910

LEGSZEBB AJÁNDÉK A KÖNYV. Gyermekek és felnőttek számára nagy választékkal szolgál Deák Béla könyvkereskedése, Forray-utca. Telefon 902. 8865

SÁRCIPŐ 40—46, számig 39.— kotuhárért kapható Vándor divatáruházában, Weitzer János-utca. 8669

360 DRB. Ujszentannai Népbank részvény, ugyszintén 200 Hl. uj, 180 Hl. óbor kisebb tételekben is eladó. Adelmann András, Ujszentanna. 6718

EGY ELEGÁNS szalskin plüs női bunda skunks-galléral, eladó. Szivességből megtekinthető: Mayer Miklós ertesnél, Deák Ferenc-utca 20. 8940

ELADÓ méhkaptár, méhpergető, kerékpár, bécsi nyulak, egy ló nyereggel. Cím: Mosóczi-telep, Bajza-utca 12a. 9182

ÜGYVÉDNEK alkalmas két iratszekrény és egy diktafon eladó. Továbbá gazdasági kabátbélésnek alkalmas opeson szőrme. Ferdinánd-utca 8. sz. 9200

Ingatlan.

ÖTSZOBÁS szőnyegtős ház eladó. Dózsa-utca 8. 9212

ELADÓ a belvárosban egy fűjövedelmező szőnyegtős, 3 utcára nyíló szalontos ház. Bővebbet Varjassy Lajos-u. 30. szám. 8642

ELADÓ Radnai-út 12. számu szárokház, egy fűszerberendezés és többféle fényképező gépek. Érdeklődni lehet Ctv. Flórusz Jánosné fényképészete, Arad, József főherceg-út 12. 8944

IGEN SZÉP, MODERN MAGÁNHÁZ, uri kényelmi, nagyobb lakással, a belvárosban eladó. Bővebbet a kiadóban. 9190

Üzletek.

SZÁLLODA 18 modern szobával, kávéház, vendéglővel, 350.000 korona évi forgalommal, 100.000 korona évi tiszta jövedelemmel, társak összeférhetetlensége végett 80.000 koronáért eladó. Bővebbet Kohn Bélánál, Chorin Áron-utca 1. 6280

JÓFORGALMU élelmiszer-üzlet, füszer, csemege és italmérésnél családi okok miatt szabad kézből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 9217

JÓFORGALMU vendéglő visszavonulás miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8941

Oktatás.

OKL. TANÍTÓNŐ, a jelen iskolai szünetre, elemi és középiskolai tanulók leckéinek ismeretes oktatását elvállalná, teljes ellátásért és mérsékelt díjazásért. Cím a kiadóban. 9233

MAGÁNTANULÓK előkészítését és gyengébb tanulók korrepetolását felelősséggel vállal volt ker. Fininternátus, Chorin Áron-utca 1. 8695

ANGOLUL szeretnék tanulni. Címem a kiadóban. 9218

Különféle.

BOKSA PÉTER kőmüves és sparherkészítő György-utca 77. 9220

KITÜNŐ hásilag készitett bőrszépitő vadgesztenye mosódószappan és hozzávaló „Hófehérke" mosódópor kapható csak rövid ideig mig a készlet tart. Szappan 1 K 3.20, por 10 dk. K 3.—. Thököly-tér 5a sz., az udvarban. 9221

KI TUD RÓLA? Salamon Bertalan egészségügyi hadnagy, m. kir. 74. honv. táb. tüzér szerelőtörzs. Táborí posta 425. okt. 27-én adott utóljára életjelt magáról. Aki tud róla valamit, értesitse szüleit Salamon Samut, Lupény. 9236

Kiskereskedők és piaci árusitók figyelmébe!

Cipőkrém, fénymáz, gyujtó és kefeáruk

8881

gyári lerakata. Gyári árak.

Darvas Vilmos,

Forrai-utca 2/a. sz.

Értesités!

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy

hentes és mészáros üzletet nyitottam.

Szives pártfogásukat kérem tisztelettel 9235

Vallló Béla

Árpád-tér 4. sz. (Vaslakat-épület)

Tüzifa eladó

1. rendü bükkfa, 1916. évi vágás, azonnal szállitom bármely állomásra

vagyononként 1600 kor.-ért

a pénz előzetes beküldése mellett

Lének Ottokár épitész

Jókai-utca 3. Kolozsvár.

GALLÉR, KÉZELŐ

finom fehérnemű

TISZTITÁS.

KRISTÁLY gőzmosóda,

ARAD, Weitzer János-utca 3. Bocskay-tér 3. 8688

Mindenféle marha és sertés nyershusokat nagyban **vásárolnak**

Dema és Kovács

mészáros cég 9227

Arad, Hunyadi-utca 1. Telefon 653.

A Központi Caffe Restaurantban

ma és mindennap

Albert Gyuszi

12 tagu cigányzenekara hangversenyez.

Órajavitó-műhely!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Aradon, Vörösmarthy-utca 1. szám alatt (bejárat a Petőfi-uteán. — Órajavitó műhelyt nyitottam, ahol mindennemű órajavitást a legpontosabb kivitelben eszközölök. Szives pártfogást kér

Kertész Ferenc

órajavitó. 8660

Karácsonyi és ujévi ajándékul illatszer és piperecikkekben

nagy választék van

Vas Sándor

Központi drogériájában a Fehér Kereszt mellett. 6880

ALFÖLDI ELSŐ GAZDASÁGI VASUT.

Hirdetmény.

A társulati alapszabályok 9. §-a értelmében folyó hó 5-én közjegyző jelenlétében a következő számu 5%-os elsőbbségi részvények sorsoltattak ki:

29, 811, 952, 957, 1016, 1052, 1581, 1802, 1844, 2092, 2174, 2718, 3423, 3580, 3823, 4296, 5020, 5248, 5575, 5597, 5712, 5992.

Ezen kisorsolt 5%-os elsőbbségi részvények a 2. számu szelvénnyel együtt 1918. évi január hó 2-tól kezdve — az elévülési idő lejártáig —

Aradon: a társaság pénztáránál (Acsev. főpénztár) és az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál egyenként 210 korona kifizetése és a megfelelő elvezető jegy kiszolgáltatása mellett beváltatnak. A kisorsolt elsőbbségi részvények osztalékra való jogosultsága az 1918. évi osztalék, illetőleg a 2. számu szelvény kifizetésével megszünik.

Eddigi sorsolásokból be nem váltott elsőbbségi részvények:

1917. évről: 5052.

Arad, 1918. évi december hóban.

9202 Alföldi első gazdasági vasut részvénytársaság.

Felhivás. Ugy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű közönség szives tudomására adjuk, hogy

karácsonyi és ujévi

tárlatunk dus választékban minden szép és hasznos dolgokkal, továbbá tartós gyermekjátékkal van felszerelve. Mindenki a saját érdekében cselekszik, ha a torlódások elkerülése végett szükségleteit mielőbb beszerzi. Olcsó árak. Pontos kiszolgálás a mi alapelvünk. Nyitva reggel 7-től d. u. 4-ig. Szives pártfogást kér

a Szinházi Versenykazár.

Nyomatott az Aradi Nyomda R.-T. rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi Nyomda R.-T.